

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51

Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“
u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček.
*A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová
hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

DOMANÍN (OKR. HODONÍN)

Domanínský kopec. LnK, MMK (II. stupeň ?). Sídliště. Povrchový průzkum.

V souvislosti s rekognoskačním terénu za účelem vyhledávání paleolitických lokalit byla na rozlehlém návrší Domanínský kopec (312 m) severně Domanína objevena nová neolitická lokalita (paleolitické artefakty nejsou předmětem této zprávy, cf. Škrdla v tisku). Bylo nalezeno jen několik nevýrazných keramických fragmentů: část globulární nádoby s odlomeným výčnělkem náležející kultuře s lineární keramikou, polokulovitý výčnělek a výčnělek typu soví hlavička umístěný na zaobleném okraji hrncovité nádoby, které přísluší kultuře s moravskou malovanou keramikou, nejspíše mladšímu stupni. Nevelkou kolekci doplňuje reziduum jádra snad z rohovce typu Krumlovský les, varieta II.

Martin Kuča, Petr Škrdla

Literatura

Škrdla, P., v tisku: Aurignacien Dolnomoravského úvalu. 1. díl. *Slovácko* 2009.

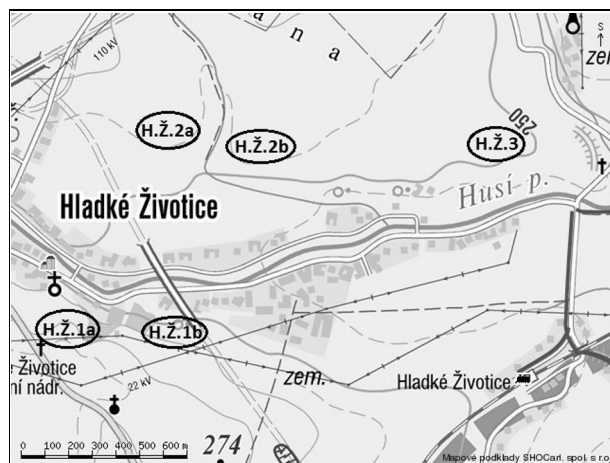
Resumé

A small collection of LBK and MPWC material was collected on the Domanínský kopec elevation near Domanín.

HLADKÉ ŽIVOTICE (OKR. NOVÝ JIČÍN)

Katastr obce. LnK, MMK. Sídliště (?). Povrchové sběry.

V průběhu let 2007–2009 jsem objevil u obce Hladké Životice na Fulnecku tři polykulturní sídliště v povodí Husího potoka (obr. 4). První lokalita (H.Ž.1a–b) je položena 300 metrů jižně od obce na pravé straně Husího potoka v nadmořské výšce 278 metrů a převýšením třiceti metrů nad údolím vesnice. Její spodní část je narušena stavbou silnice a mostu. Při skrývce zeminy a na okolní polní ploše jsem našel nezdobenou keramiku, kterou převážně řadím ke kultuře s lineární keramikou, ostatní ke kultuře s moravskou malovanou keramikou. Broušená industrie je zastoupena pískovcovým klínem, několika částmi sekerek a dvěma vyhlazenými vypouklými kolečky vyrobenými z černé břidlice (obr. 6:1). Štípaná industrie je převážně zhotovena z baltického silicitu a dominují nálezy dlouhých čepelových nožů se srpovým leskem nad srpovými čepelkami. Srpový prohnutý nůž (obr. 5:12) je vyroben z šedého, bíle pruhovaného silicitu s laterální retuší, čepelový nůž (obr. 5:13) z šedého silicitu se srpovým leskem a bilaterální retuší je na vrcholové straně retušován do špičky. V nalezené kolekci se vyskytují převážně drobná čepelová škrabadla vyrobená z hnědého silicitu, někdy v kombinaci s rydlem (obr. 5:7), výjimku zatím tvoří o něco větší obloukovité škrabadlo z šedého silicitu s retuší na terminální straně (obr. 5:10). Dvě šípky z hnědého silicitu s bilaterální retuší jsou od sebe

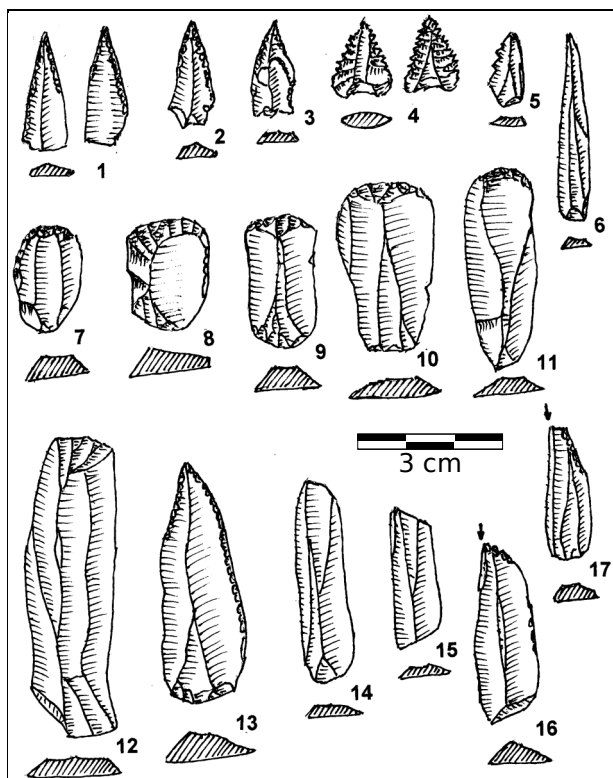
Obr. 4. Hladké Životice. Katastr obce s vyznačením polohy lokalit.

Abb. 4. Hladké Životice. Kataster der Gemeinde mit der Lage der Fundstellen.

typově odlišné (obr. 5:2–3). V souboru se dochovalo neporušené příčné rydlo z hnědého silicitu (obr. 5:6).

Další sídliště (H.Ž.2a–b) se rozkládá naproti na levé straně Husího potoka ve vzdálenosti 300 metrů od břehu v nadmořské výšce 260 metrů, převýšení nad okolním terénem je 10 metrů. Pramen, který stéká z polí, rozděluje lokalitu na dvě části. Keramika se zde vyskytuje převážně nezdobená, jenom na nepatrném „lineárním“ zlomku je dobře čitelná část voluty a na dalším vrypy–palcová výzdoba. Broušené hlazené nástroje jsou vyrobeny výhradně ze zelené amfibolitické břidlice. Jedná se o sekerku kopytovitého tvaru, svisle protáhlou (rozměry: 130/46/20 mm), v druhém případě plochou se souměrným ostřím (rozměry: 81/43/12 mm ; obr. 6:5–6), dva kopytovité klíny (parametry: 70/35/12 a 60/35/8 mm) a malý plochý klínek (velikost: 45/28/7; obr. 6:2–4). Ze štípaných nástrojů se nejvíce vyskytují drobná čepelová škrabadla, dlouhé neretušované čepele, několik srpových čepelů většinou trapézového tvaru (obr. 5:15–retuš a srpový lesk na vrcholové straně). V oblasti pod lokalitou jsem našel šípku s vrubem a bilaterální retuší.

Nová lokalita Hladké Životice 3 (H.Ž. 3) se nachází ve spodní části obce u levého břehu Husího potoka ve vzdálenosti 1200 metrů směrem na východ od zmínované pravěké lokality H.Ž. 2b. Krajina kolem potoka je z větší části souvisle lemována nevýraznou protáhlou vyvýšeninou, jejíž nadmořská výška postupně klesá od 260 m na 250 metrů. Na samotném jejím konci prudce spadá dolů směrem k Husímu potoku a je ukončena malou oválnou nepravidelnou terasou o nadmořské výšce 250 metrů a převýšením šesti metrů nad okolním terénem. Zde je položena lokalita, sevřená uprostřed mezi dvěma povodími, z pravé strany 200 metrů vzdáleným Husím potokem, z levé Děrenským potokem 200 metrů od centra sídliště. Děrenský potok se potom vlévá 600 metrů pod lokalitou do Husího potoka, který následně ústí po 700 metrech do řeky Odry. Naleziště je zemědělsky obděláváno a samotné nálezy jsou koncentrovány na poměrně malé ploše o rozloze 140 × 100 metrů. Nezdobená keramika se vyskytuje ve zlomcích a je typově stejná jako na ostatních

Obr. 5. Hladké Životice. Nálezy kamenné štipané industrie. Kresba: D. Fryč.

Abb. 5. Hladké Životice. Kataster der Gemeinde mit der Lage der Fundstellen.

„životických“ sídlištích. Nalezená spodní část sekerky je vyrobena ze zeleného amfibolitu o rozměrech 55/40/12. Do pestrého souboru se zařazují štipané artefakty. Zobrazeno je čepelové škrabadlo z tmavě hnědého radiolaritu s laterální retuší (obr. 5:8), čepelové škrabadlo z čokoládově hnědého radiolaritu s retuší na terminální straně (obr. 5:9), čepelové škrabadlo s retuší na terminální straně (obr. 5:11), rydlo z radiolaritu (obr. 5:16), hrot ze silicitu (obr. 5:17). Nůž z bílého silicitu (obr. 5:14) je po zalomení druhotně opracován přibroušením na vrcholové straně. Přibrušování lze rovněž rozpoznat na malé laterálně retušované čepelce (obr. 5:5), mohla snad být součástí labyrintu drobných čepelí vsazených do rukojeti. Výrazná je i eneolitická šipka z hnědého silicitu s dorzální a laterální retuší (obr. 5:4).

Na pravěkých sídlištích v Hladkých Životicích bylo při výrobě štipané industrie použito především pestrého množství glacienních sedimentů, výjimku tvoří H.Ž.3, kde jsou některé nástroje z radiolaritu. Při posouzení sporadických zlomků keramiky se domnívám, že se jedná především o „lineární“ osídlení moravského horizontu 2. stupně. Ostatní zlomky řadím ke konci 2. stupně kultury s moravskou malovanou keramikou.

Daniel Fryč

Resumé

Hladké Životice (Bez. Nový Jičín) Kataster der Gemeinde. LBK u. MBK. Siedlung (?). Oberflächensammlung.

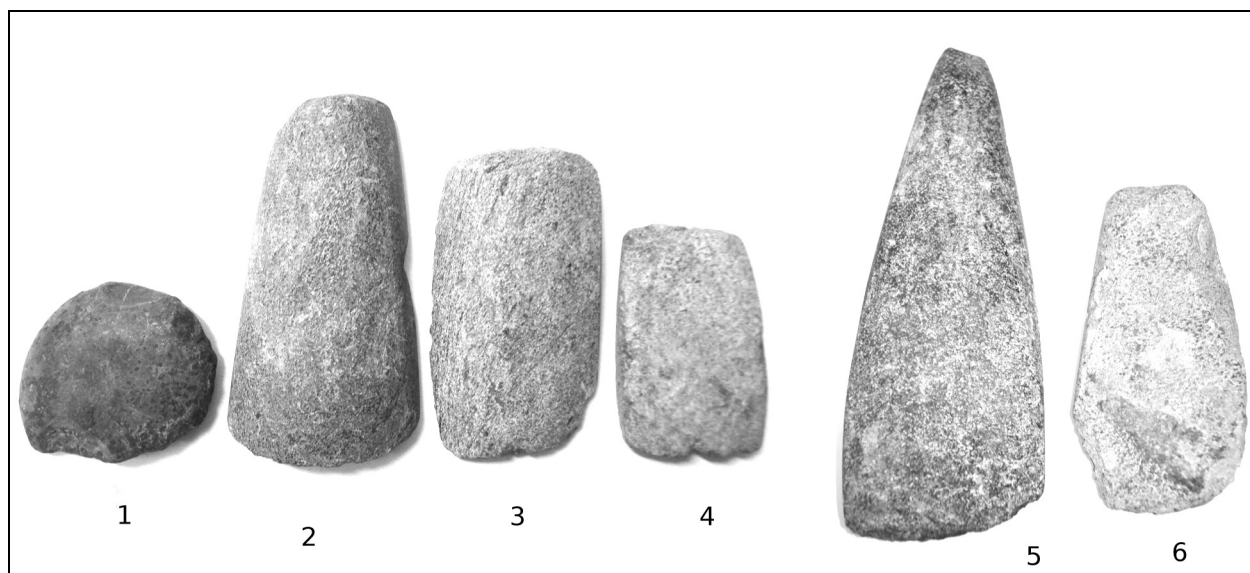
HULÍN (K. Ú. HULÍN, PRAVČICE, OKR. KROMĚŘIŽ)

„U Obrázku“ (výzkum Hulín–Pravčice 1). LnK, MMK. Sídliště, kulturní vrstva. Záchraný archeologický výzkum. Uloženo v AC Olomouc.

Plocha vymezená 49°19'26.537"N, 17°28'51.423"E; 49°19'26.342"N, 17°28'56.728"E; 49°19'26.375"N, 17°28'51.415"E; 49°19'26.375"N, 17°28'51.415"E.

Na polykulturní lokalitě na rozhraní katastrů Hulína a Pravčic, která byla zkoumána od roku 2006 v souvislosti s budováním komunikace R 55, proběhla v měsících únoru až dubnu 2009 poslední sezona záchraného výzkumu, který nesl pracovní označení Hulín–Pravčice 1–„U Obrázku“ (Daňhel 2009; Paulus 2007, 2008). Výzkum v jarních měsících roku 2009 probíhal v jihozápadním cípu původní plochy (v místě západního konce násypu přemostění R 55 místní komunikací z Hulína do Pravčic), kde zbýval pás kryjící vedení optického kabelu. Protože v roce 2008 byly po obou stranách tohoto pásu zjištěny mělce zapuštěné žárové hroby a přítomnost kulturní vrstvy, bylo přistoupeno ke skrývce ornice a následnému snižování podorničí–kulturní vrstvy (k. 315)–pomocí čtverců. Čtvercová síť (4×4 a 4×2 m, 744 m²) pokryla celý zbývající V–Z orientovaný pás o délce 104 m a šířce 6–8 m. Mocnost vrstvy dosahovala na Z 1,2 m a směrem k V postupně klesala na 0,50 m. Čtverce byly skrývány po mechanických vrstvách 0,2 m, přičemž nejvíce nálezů bylo zastoupeno ve svrchní vrstvě. Na profilech se nepodařilo rozeznat žádné dílčí zvrstvení a celá vrstva se jevila jako jednoduše. Objekty se zpravidla barevně od kulturní vrstvy neodlišovaly, a byly proto zjišťovány až na úrovni podloží. Prozkoumáno bylo 28 objektů pravěkého stáří, 6 žárových hrobů, 2 pohřby v objektech a 2 nedatované pohřby v kulturní vrstvě. Posledně zmíněné pohřby v kulturní vrstvě neobsahovaly žádné předměty a jejich chronologická pozice není jistá.

Neolitické osídlení se na výzkumu Hulín–Pravčice 1 v trati „U Obrázku“ koncentrovalo v jižní části zkoumané plochy. Pro nálezy kultury s lineární keramikou (dále LnK) lze upřesnit, že se jednalo o jihozápadní cíp plochy skrytý pro západní část násypu mostu přes R 55, který spojuje v místě původní komunikace Hulín a Pravčice. V tomto sektoru byly nálezy LnK doloženy i na sousedním výzkumu Pravčice 1–„Pravčické nivky“. Několik sídlištních objektů LnK představovalo podobně jako v předchozích sezonách mělké nevýrazné jámy. I když přímo z výplně objektů nepochází datovatelný materiál, je pravděpodobné, že náleží LnK, protože těsně nad nimi se v kulturní vrstvě nacházelo množství keramiky této kultury. Rovněž charakter jam odpovídá zjištěním z předchozích sezon výzkumu. Nálezy dosahovaly až k úrovni podloží a je zřejmé, že některé koncentrace ukazovaly na výplně mělkých objektů, bohužel barevně neodlišitelné od samotné zkoumané vrstvy. Keramika LnK se takto vyskytovala ve čtvercích 319–321 a 324–329 právě nad mělkými objekty 1311, 1329–1332 a 1336. Poměrně častě se nacházela keramika LnK jako intruze v objektech jiného stáří.

Obr. 6. Hladké Životice. Nálezy broušené industrie. Foto: D. Fryč.
Abb. 6. Hladké Životice. Funde der Steinschliffindustrie. Photo: D. Fryč.

Poněkud méně čitelné byly pozůstatky po kultuře s moravskou malovanou keramikou, která byla nacházena ve vrstvě i jako příměs v objektech jiného stáří.

Miroslav Daňhel

Literatura

- Daňhel, M. 2009:** Pravčice (okr. Kroměříž), *Přehled výzkumů* 50, 257.
Paulus, M. 2007: Hulín (okr. Kroměříž), *Přehled výzkumů* 48, 362.
Paulus, M. 2008: Pravčice (okr. Kroměříž), *Přehled výzkumů* 49, 321.

Resumé

Hulín (Kat. Hulín, Pravčice, Bez. Kroměříž). „U obrázku“ (Hulín–Pravčice 1). LBK, MBK. Siedlung, Kulturschicht. Rettungsgrabung.

JINAČOVICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Za Sýčkami“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V listopadu a prosinci roku 2009 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum na parcele č. 742/1 v polní trati „Za Sýčkami“ v souvislosti s budováním nové komunikace před plánovanou zástavbou území rodinnými domy.

Uvedená trať se nachází ve východní části přibližně lichoběžníkového prostoru, který leží mezi jižním okrajem stávajícího intravilánu a areálem bažantnice. Trasa komunikace byla vedena napříč od západu k východu jeho severní třetinou, přičemž archeologické objekty byly zjištěny jen ve východním úseku poblíž bažantnice. Dosud neznámá lokalita je situována v nadmořské výšce od 310 do 314 m, ve spodní partii jižního až jihozápadního svahu,

jímž klesá členitý hřbet vybíhající severozápadním směrem z vrchu Velká Baba (445,6 m n. m.) k levému bezjmennému přítoku Mnišího potoka. Její přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, list 24-32-19, určena body o souřadnicích 3:359, 4:361, 14:359 a 15:361 mm od Z:J s. č.

Celkem bylo prozkoumáno 41 sídlištních objektů, které byly všechny předběžně datovány do kultury s moravskou malovanou keramikou. Kromě blíže neurčitelných výkopů se zde nacházely především zásobní jámy, jejichž dna a stěny byly obvykle vypáleny, a kratší i delší žlaby. Jeden ze žlabů vymezoval tři stěny víceméně pravoúhlé nadzemní stavby o rozměrech cca 11,5 × 8,4 m, orientované kratší stranou k východu (obr.7).

Michal Přichystal

Resumé

Bei der Rettungsgrabung in Flur „Za Sýčkami“ war die Siedlung der Kultur mit der mährischen bemalten Keramik abgedeckt.

JIRÍKOVICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Díly“. MMK?. Ojedinělý nález. Záchranný výzkum.

V červnu a červenci roku 2009 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum na parcelách č. 472/15 a 472/23 v polní trati „Díly“ v souvislosti s výstavbou výrobní, montážní a výstavní haly EDEN CZ, s. r. o.

Uvedené pozemky se nacházejí v severní části katastrálního území a přiléhají k západní straně silnice Jířkovic–Tvarožná přímo naproti stávajícímu areálu zemědělského družstva. Lokalita je situována v nadmořské výšce okolo 249 m, na temeni plochého návrší, které se pozvolna zvedá nad soutokem Rokytnice s Romzou. Její